

τσαμπουκάς

τσαμπουκάς, ο, ουσ. [<τουρκ. sabika (= αδίκημα που έγινε στο παρελθόν)], (στη γλώσσα της αργκό) **1.** ο τσαμπουκαλής (βλ. λ.): «μην έχεις πολλά πάρε δώσε μαζί του, γιατί είναι μεγάλος τσαμπουκάς και θα μπλέξεις». **2.** προκλητική, επιθετική συμπεριφορά, το ζοριλίκι, το νταηλίκι: «έχει την εντύπωση πως θα τον φοβηθούμε με τον τσαμπουκά του». (Λαϊκό τραγούδι: *μαγκιά, αντριλίκι, τσαμπουκάς μου τάξαν τον παράδεισο και με παραμυθιάσανε και μ' έριξαν στην άβυσσο*). **3.** ο καβγάς, η φασαρία, το επεισόδιο: «χτες βράδυ στα μπουζούκια έγινε μεγάλος τσαμπουκάς». (Λαϊκό τραγούδι: *σταμάτησε ο τσαμπουκάς, μαύρο, καλάμι κι ο λουλάς*). **4.** η αυτοπεποίθηση, ο δυναμισμός, η μαχητικότητα: «σήμερα η ζωή θέλει τσαμπουκά για να πάει κανείς μπροστά». **5.** σημάδι από ξυράφι στο χέρι, ιδίως στο πρόσωπο, στο μάγουλο κάποιου ως τιμωρία, ως παραδειγματισμός: «έχει έναν τσαμπουκά στο δεξί του μάγουλο, γι' αυτό θα τον αναγνωρίσεις αμέσως». Συνών. *ξουραφιά ή ξυραφιά*. **6.** το τατουάζ: «οι πιο πολλοί ναυτικοί έχουν διάφορους τσαμπουκάδες στο κορμί τους».

- *έχει τσαμπουκά*, έχει αυτοπεποίθηση, δυναμισμό, μαχητικότητα: «αυτό το παιδί θα πάει μπροστά στη ζωή του, γιατί έχει τσαμπουκά». (Λαϊκό τραγούδι: *καλύτερα βιάγκρα και να 'χω σιγουριά, καλύτερα με χάπι και να 'χω τσαμπουκά*).

- *κάνω τσαμπουκά*, **α.** δημιουργώ ένταση, καβγά, φασαρία: «πρόσεξε μην κάνεις πάλι κανέναν τσαμπουκά εκεί που θα πάμε!». **β.** σημαδεύομαι με ξυράφι στο χέρι: «πάνω στα νεύρα του έβγαλε το ξυράφι κι έκανε έναν τσαμπουκά στο μπράτσο του». Αρκετοί λαϊκοί άνθρωποι συνήθιζαν να κάνουν τσαμπουκά στους βραχίονές τους, για να τους πέσει η αυξημένη πίεση, καθώς έχαναν αίμα με τον αυτοτραυματισμό τους. **γ.** *κάνω τατουάζ* στο χέρι ή σε άλλο σημείο του κορμιού μου: «το 'χουν χούι οι ναυτικοί να κάνουν διάφορους τσαμπουκάδες στα χέρια τους».

- *με τσαμπουκά*, με αυτοπεποίθηση, με δυναμισμό, με μαχητικότητα: «μίλα του με τσαμπουκά, για να σε φοβηθεί!». Ακούγεται συχνά στα γήπεδα του μπάσκετ, όπου οι φίλαθλοι με αυτή τη φρ. παροτρύνουν τους παίχτες της ομάδας τους να παίξουν με δυναμισμό και μαχητικότητα: «Άρη γερά, με τσαμπουκά!». Επίσης ακούγεται και ως δυναμικό σύνθημα σε διάφορες εργατικές διαδηλώσεις: *τίποτα, τίποτα δε μας σταματά, εμείς θα τους (αναφορά στο επίμαχο θέμα) με τον τσαμπουκά, έι*.

- *πουλώ τσαμπουκά*, συμπεριφέρομαι ως τσαμπουκάς, προσποιούμαι τον τσαμπουκά: «σε μένα μην πουλάς τσαμπουκά, γιατί θα σου σπάσω τα μούτρα».

- *του κάνω τσαμπουκά*, του συμπεριφέρομαι με προκλητικότητα επιζητώντας καβγά, φασαρία: «προσποιείται τον παλικαρά, αλλά, με τον πρώτο τσαμπουκά που του κάνω κάθεται στ' αβγά του».

- *του σπάω τον τσαμπουκά*, με δυναμική ή αναπάντεχη ενέργεια ή παρέμβαση αφαιρώ από κάποιον την εμπιστοσύνη, την αυτοπεποίθηση που είχε στον εαυτό του στο να προκαλεί καβγάδες ή φασαρίες ή στο να συμπεριφέρεται ζορικά, δυναμικά στους άλλους: «μόλις χτύπησα νευριασμένος το χέρι μου πάνω στο τραπέζι, του 'σπασα τον τσαμπουκά». (Τραγούδι: *οι Έλληνες είναι λαός με βίτσια και ψωνάρα γι' αυτό τους μούτζωσ' ο θεός, τους έριξε κατάρα κι αφού πολύ δοξάστηκαν κι έφτασαν στην ακμή τους, τους έσπασε ο τσαμπουκάς και βράζουν στο ζουμί τους*).

- *του 'φυγε ο τσαμπουκάς*, βλ. συνηθέστ. *του 'φυγε η μαγκιά*, λ. *μαγκιά*.